

רעדאן שטיין
צווייטער טאג

צינדן
און קינדער

ЩО Є ЦІННИМ?

Ця книжка ставить перед нами цікаве питання: що ж насправді є цінним? Залежить від обставин. У пустелі найголовнішою цінністю є вода. У натовпі — простір. У темряві — що може бути ціннішим за світло? У ранні роки Римської імперії сіль цінувалася більше за золото. (До речі, цікавий факт: англійське слово salary — «платня» — походить від того ж кореня, що й слово salt, тобто «сіль».) Що більше нам чогось бракує, то важливішим — а отже й ціннішим — це стає.

ЩО TAKE PJ LIBRARY®

Заснована Фондом Гарольда Грінспуна програма PJ Library («Піжамна бібліотечка») дарує сотням тисяч дітей в усьому світі єврейські дитячі книжки їхніми рідними мовами. Підпишіться на нас на сайті www.pjlibrary.ua й отримуйте щомісяця в подарунок з доставкою додому захопливі дитячі історії та казки. Створіть власну домашню бібліотеку єврейських дитячих книжок!

ЯК ЧИТАТИ КНИЖКУ ВДОМА?

На сайті www.pjlibrary.ua ви знайдете рекомендації щодо того, як зробити читання цієї книжки захопливим і цікавим, а також поради та ідеї для занять з дітьми..

КОЛИ ВАС ОБРАЖАЮТЬ...

Бідний Гаскель — люди дражнять його дурником! Але він не зважає на образливе прізвисько й продовжує йти власною дорогою. Даючи Гаскелю шанс довести, що він розумник і молодець (а кривдники — навпаки), його батько виконує одну з заповідей Мішни — книги єврейських законів та коментарів до них: вчити дитину йти шляхом її. Вийшло так, що Гаскелеві на його шляху трапилася цибуля. А наприкінці історії не Гаскель, а саме його брат із сестрою опиняються в дурнях. Можливо, наступного разу вони добре подумают, перш ніж дражнити й ображати інших.

ЯКЩО НЕ ВИЙШЛО З ПЕРШОГО РАЗУ...

Коли Гаскель вперше виходить у світ зі своєю цибулею, то не відразу досягає успіху. Однак він наполегливо прямує до своєї мети, адже в нього є те, що мовою іврит зветься *омец лев* — «хоробрість серця». Він повільно, проте вперто вчиться готувати цибулю, залишається живим після кораблетрощі — і врешті-решт досягає успіху, який перевершує його (і не лише його!) найсміливіші мрії. Завдяки завзятості й бажанню вчитися Гаскель здобуває багатство, а ще — вдосконалює кухню цілого царства. (Так тримати, Гаскелю!)

Переклала з англійської Євгенія Канищева
Редакторка Ія Ківа

Text copyright © 2019 Rebecca Sheir
Illustration copyright © 2019 Sabina Hahn

Onions & Garlic was published with permission from WBUR

First published in 2021 by PJ Publishing, an imprint of the
Harold Grinspoon Foundation.

Ukrainian translation © 2023 Harold Grinspoon Foundation

PJ Publishing creates board books, picture books, chapter
books, and graphic novels in multiple languages that
represent the diversity of Jewish families today. By sharing
Jewish narratives, values, and life events, we help families
explore their connections with Jewish life.

All rights reserved. No part of this publication may be
reproduced, distributed, or transmitted in any form or by
any means, without the prior written permission of the
publisher.

For information regarding permissions, please email
permissions@hgf.org or contact us at:

PJ Library, a program of the Harold Grinspoon Foundation
67 Hunt Street, Suite 100
Agawam, MA 01001 USA

Публікується з дозволу WBUR.

Всі права застережено. Захищено
міжнародне авторське право. Жодна
частина цього видання не може бути
відтворена, збережена в пошуковій
системі або передана в будь-якій
формі або будь-якими засобами
— електронним, механічним,
фотокопіювальним, аудіовізуальним,
або іншим чином — без попереднього
письмового дозволу видавця. Всі
авторські права, логотипи й торгові
марки належать відповідним
власникам.

Наклад 2700 примірників
Printed in Latvia

Цибуля та часник

Переклала Ребека Шейр
Проілюструвала Сабіна Ган

«Гаскель» мовою їдиш означає «мудрість». Саме так, Гаскелем, звали одного молодого торговця, який жив у далекому краї.

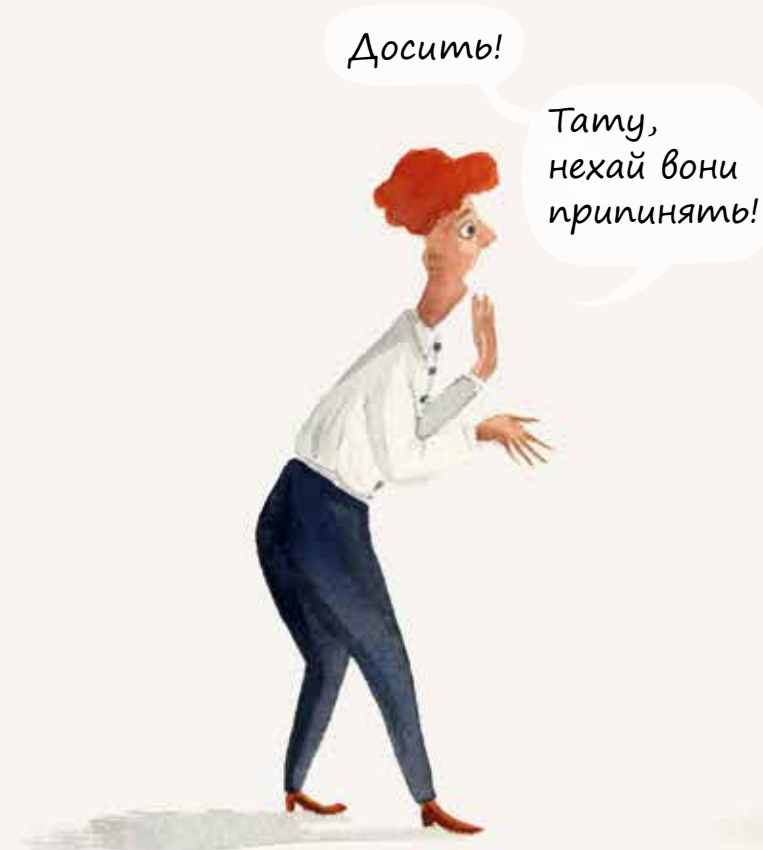
Тато Гаскеля, на ім'я Аншель, теж був торговцем. Торговцями були й Гаскелеві старші брат із сестрою, Гершель та Ёнтл. Усі вони купували й продавали найшовковистіші шовки, найвовнистішу вовну та усі найгарніші з усіх гарних речей.

Але, хоч ім'я Гаскеля й означає «мудрість», брат із сестрою звали його не інакше як «Гаскель-дурник». Не те щоб цей Гаскель був недоумкуватий — навпаки, він був дуже розумний! Однак добросердий та довірливий, особливо на ринку.

Люди казали, що з радістю забрали б у мене все гамузом! Але один витратив усе до останньої копійки, іншого обікрали... Тому я кожному робив знижку.

Вибач, але твої брат із сестрою праві...

А ви, Гершелю та Ентл, можете мандрувати світом. Цікаво, чи впораєтеся ви з торгівлею в заморських землях.

Заморські землі?!

Нічого собі!

Аншель побіг до сараю. І відразу ж повернувся, тягнучи за собою важелезний мішок.

Цибуля!

Так, цибуля! Це найдешевше,
що в мене знайшлося. А ти
маєш придумати, як її продати.

Наступного дня Гаскель з мішком цибулі за плечима сів на торговельний корабель. У кожному порту він вихваляв свій товар, але...

... ніхто не бажав його купувати.

Наскребе на корабельній кухні усіляких залишків,
почне готувати – та й додасть цибулі для смаку.
Чого тільки він з нею не робив:

Незабаром Гаскель почав сам їсти
свою цибулю, щоб угамувати голод.

Із цибулею смакувала навіть найпростіша їжа.

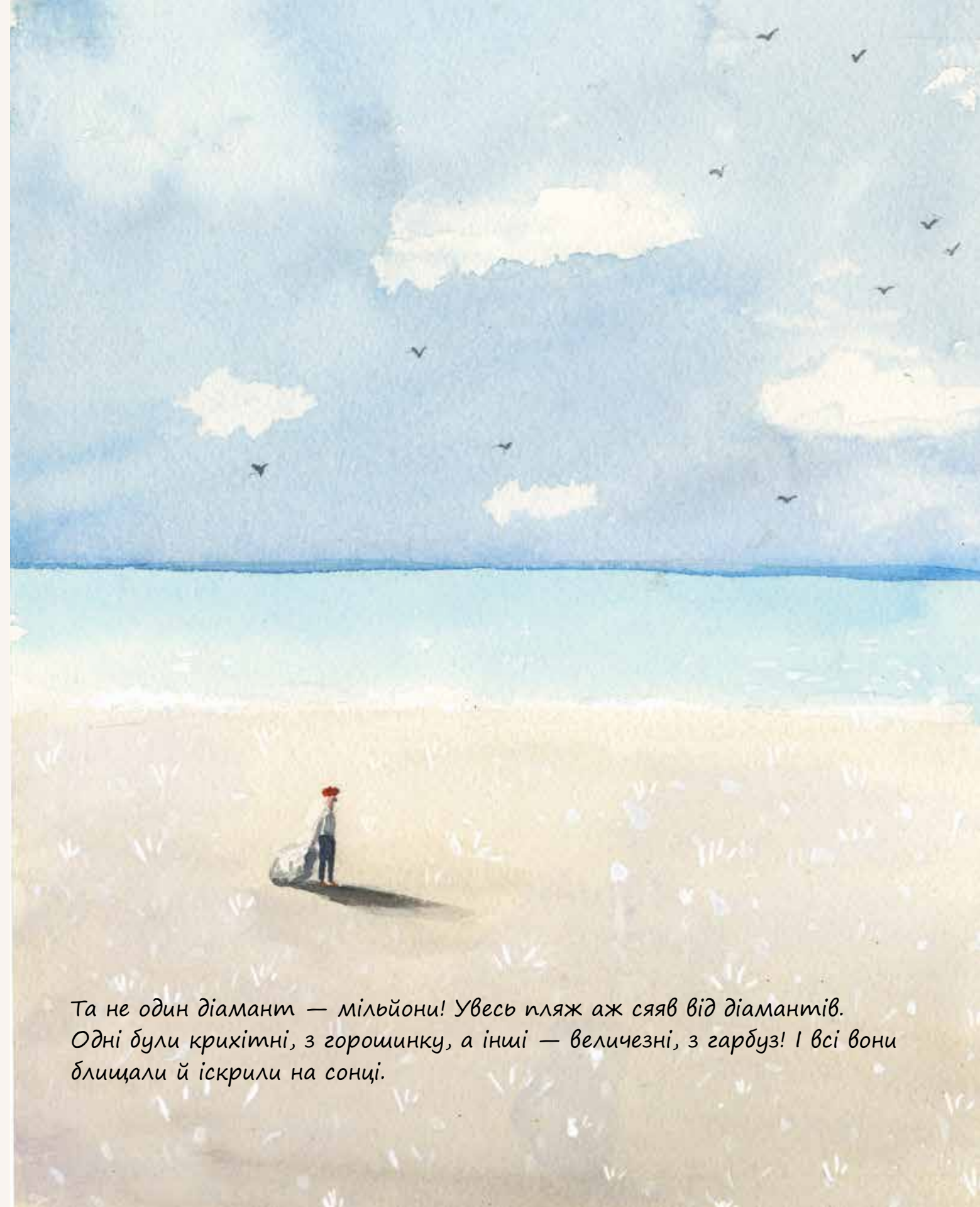
Усі, хто був на судні, полетіли у воду. Гаскель щосили вчепився у свій мішок із цибулею, але вітер підняв його разом з мішком і жбурнув у крижане синє море. І настала ніч.

Гаскель провів у морі багато місяців, аж раптом з півночі налетів лютий шторм – і перекинув корабель!

А вранці Гаскель опритомнів. І побачив, що він лежить на піску – вночі хвилі винесли його на берег. Він повільно підвівся й крізь розмоклі черевики відчув щось гостре й колюче.

Та не один діамант — мільйони! Увесь пляж аж сявав від діамантів. Одні були крихітні, з горошинку, а інші — величезні, з гарбуз! І всі вони блищали й іскрили на сонці.

Отакої! Візьму і собі камінчик –
подивимося, чи дадуть мені за нього
щось поїсти. Миска доброго гарячого
супчику зараз не завадила б.

Невдовзі Гаскель потрапив на якесь місто.

І увійшов у перший-ліпший трактир.

Доброго дня!

Мені, будь ласка,
смачненького
гарячого супчику!

Трактирниця подивилася на Гаскеля з недовірою. І не дивно: з волосся в нього стирчали водорості, а подертий одяг смердів рибною.

А чим ти збираєшся
платити, га? У тебе
в кишенях, певно,
вітер гуляє!

О, в мене є
дещо набагато
краще за гроші!

Ось, погляньте-но!

Діамант? Хіба ти
не знаєш, що в
нашому царстві
діаманти нічого
не варті?

Гаскель підізвав трактирницю до себе.

Цибулю? А що це?
Вперше чую.

Ви, певно, кепкуєте
з мене? Хіба у ваших
краях не росте цибуля?

І ви не годуєте нею
корів і кроликів?
Не додаєте її в супи
та салати?

Ні! Яке там
годувати – я
навіть не чула
про цю, як її,
цибулю!

Гаскелю аж не вірилося в таку удачу.

У мене якраз є
із собою трохи.

Ось, скуштуйте!

Трактирниця закинула в рота шматочок цибулі.

Ммм... У житті не їла нічого схожого!
Таке гостре! І пікантне! А як це
готують?

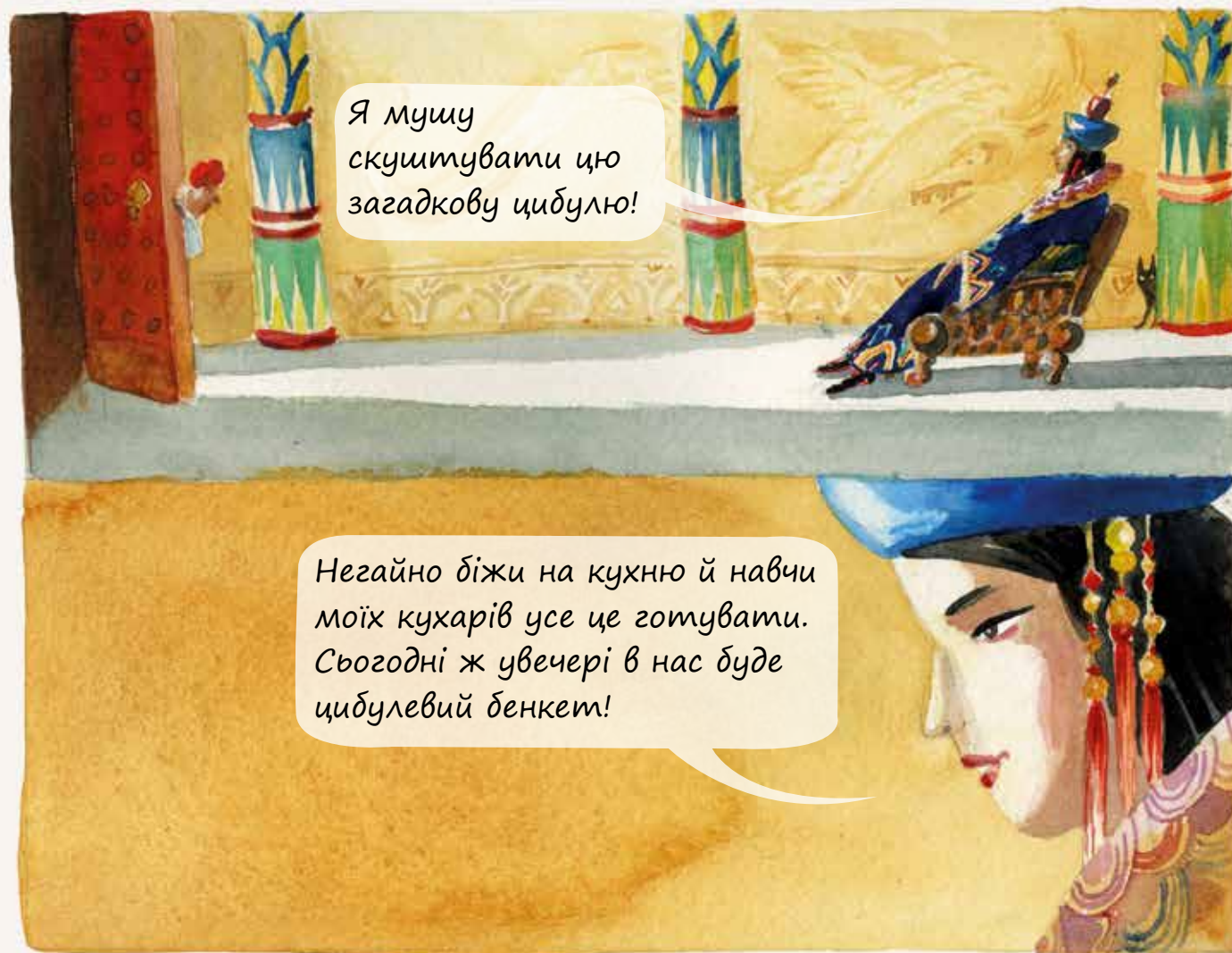
Та як завгодно! Можна
смажити над вогнем або
на пательні, і варити,
і навіть робити шашлик!
Це дуже різнобічний овоч –
а який духмяний!

Схоже, ця твоя цибуля припадає
до смаку нашій цариці. Вона
неабияк любить поїсти, але
весь час скаржиться, що
страви якісь нудні, прісні.
Ти мусиш піти до палацу й
показати їй цей диво-овоч.

Отже, Гаскель попрямував до палацу. Ставши перед царицею, він розповів їй усе про цибулю та страви з неї.

І Гаскель провів на царській кухні не одну годину, показуючи кухарям, як готувати цибулю:

над вогнем, і на пательні, і варити, і робити шашлик.

А ввечері всі ці страви були подані цариці.

А скажи-но, хлопче, скільки
цибулин у твоєму мішку?

Ну, на вечерю пішло багацько, але
й залишилося чимало. До речі,
цибулю дуже легко вирощувати.
Я покажу вам, як її саджати, тож
ви зможете їсти її, коли тільки
забажаєте.

Тоді я забираю все,
що у тебе в мішку,
до останньої цибулинки.

А що ти хочеш
натомість?

Мені б грошей,
зовсім трошки –
аби вистачило
на дорогу...

...і, може, кілька
діамантів?

Кілька?! Я дам
тобі сотні мішків з
діамантами –
і корабель, щоб ти
довіз їх додому.

Ну то що,
згода?

Згода, ваша
величносте.
Дякую!

Оце щастя!

Нарешті
прибуток!

Я справжній
торговець!

Відтепер ніхто
не назве мене
«Гаскель-
дурник»!

І от Гаскель повернувся додому. І тоді ж повернулися
зі своїх мандрів Гершель та Ентл.

Коли вони побачили його скарби, то очам своїм не повірили.
А коли Гаскель розповів, звідки в нього діаманти, –
не повірили ще й власним вухам.

Коли ж Гаскель приготував їм чудову вечерю – ясна річ, із цибулею! –
вони не повірили власним язикам.

Ох, смакота,
братику! Але...
невже все це правда?

Ти дійсно знайшов
царство, де
цибуля дорожча за
діаманти?

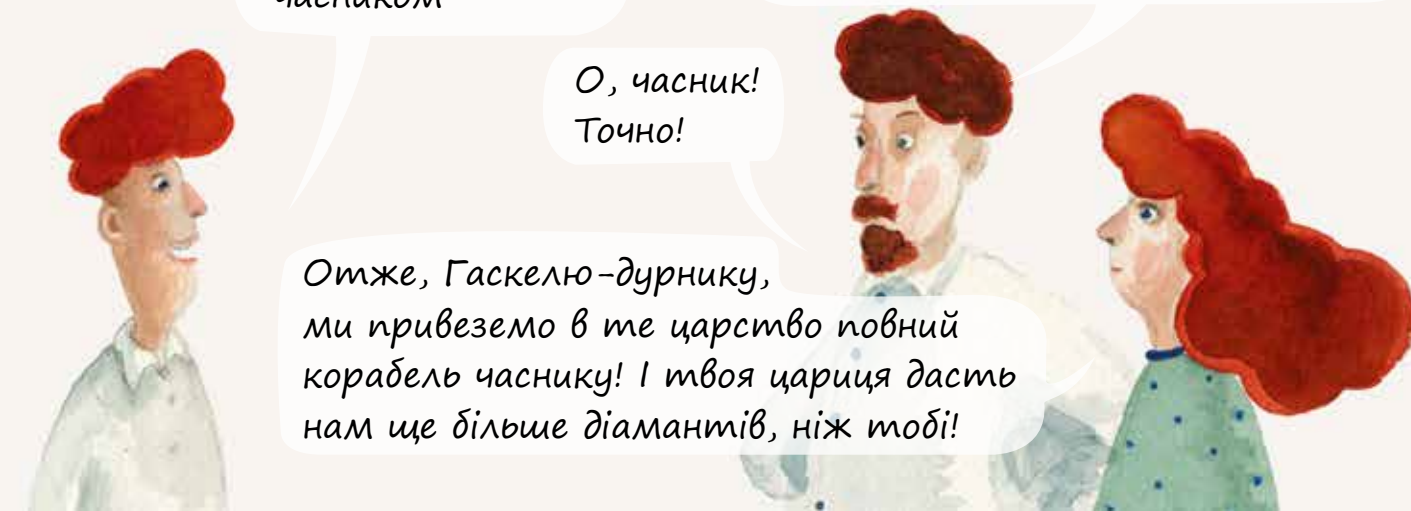
Так,
знайшов!

Гаскелю, ти став пречудовим
кухарем! Скажи-но, а чим ще
можна так гарно приправити їжу?

Ну... наприклад,
часником

О, часник!
Точно!

Отже, Гаскелю-дурнику,
ми привеземо в те царство повний
корабель часнику! І твоя цариця дасть
нам ще більше діамантів, ніж тобі!

Наступного дня Гершель та Ентл пішли на ринок і скупили весь часник, який тільки знайшли. А тоді навантажили цим часником корабель і вирушили до царства, з якого щойно повернувся Гаскель.

Дорогою до палацу вони проходили одне поле за іншим, і всі ці поля були засаджені чимось дуже знайомим...

Нарешті Гершель та Ентл увійшли в палац і стали перед царицею.

І Гершель та Ентл увесь день вчили царських кухарів, як додавати часник у супи, м'ясні страви та соуси.

А ввечері все це було подано цариці.

Ви дуже потішили мене! Ваш часник – справжнє диво! Скільки ще у вас залишилося?

Цілий корабель!

О, це просто казка! Я беру все! А що ви хочете натомість?

Саме цього запитання Гершель з Ентл і чекали.

Ми хочемо двісті мішків діамантів, ваша величність!

Так, двохсот мішків діамантів має вистачити!

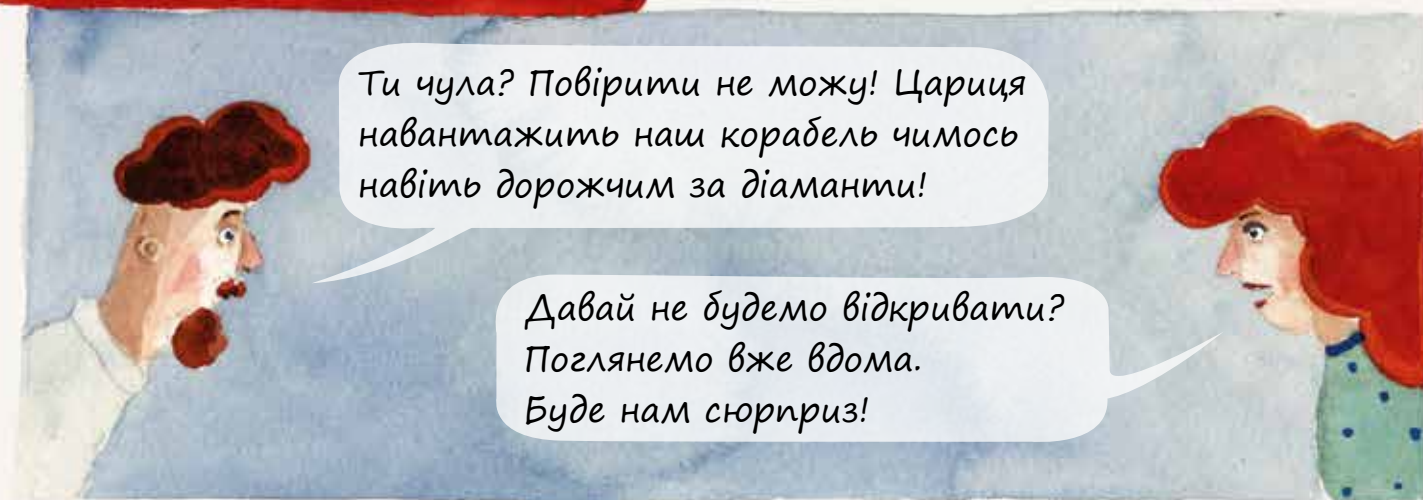

Діаманти? Тільки й усього? Та вони ніщо в порівнянні з вашим вишуканим часником!

Я дам вам за нього децю набагато цінніше. Найкоштовніше, що є у моєму царстві.

Рано-вранці мої слуги віднесуть це на ваш корабель і обережно покладуть у трюм.

А сьогодні – ви мої почесні гості!

Ти чула? Повірити не можу! Цариця навантажить наш корабель чимось навіть дорожчим за діаманти!

Давай не будемо відкривати? Поглянемо вже вдома. Буде нам сюрприз!

Наступного дня Гершель та Ентл зійшли на корабель і вирушили додому.
В порту їх зустрічали Гаскель та Аншель.

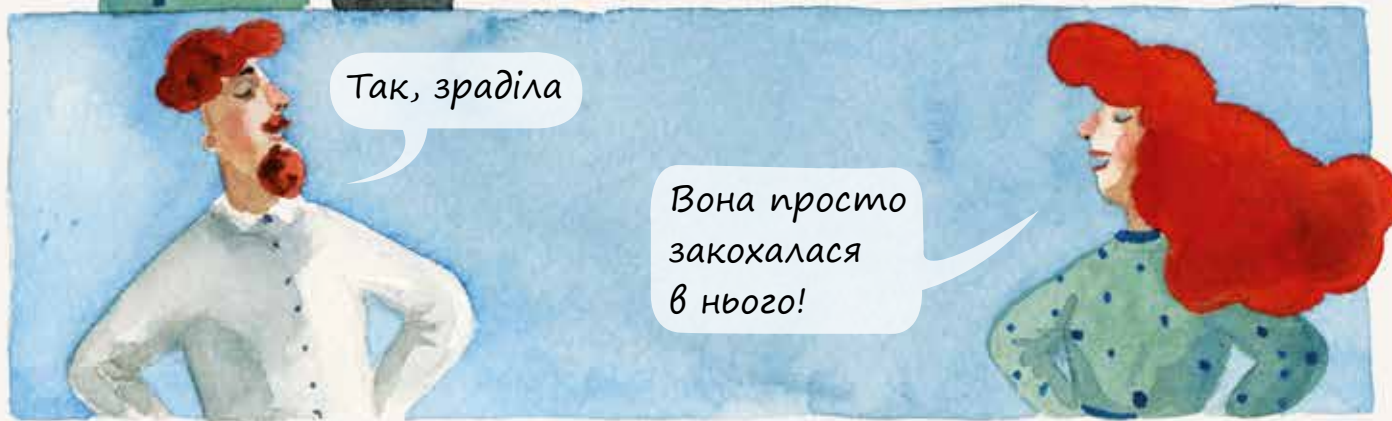
З поверненням, діти мої!

Ну що, чи знайшли ви те царство,
де всі шаленіють від цибулі?

Так, знайшли!

А що цариця, чи зраділа
вона вашому часнику?

Так, зраділа

Вона просто
закохалася
в нього!

І що, чи дала
вона вам за нього
діамантів?

Щиро
кажучи, ні!

Вона дала нам
дещо краще!

Але, братику,
сестричко, що ж
може бути краще за
діаманти?

Найцінніший скарб
в усьому царстві!

І ми чемно чекали всю
дорогу, щоб лише вдома
подивитися, що ж це
таке.

Гершель, Ентл, Аншель і Гаскель один за одним спустилися в трюм корабля.

Вони побачили велетенську дерев'яну скриню, щільно забиту довгими залізними цвяхами. Намагаючись її відчинити, Гершель та Ентл мріяли вголос: що ж там усередині...

Кажу тобі,
там рубіни!

А я тобі кажу —
смарагди!

А якщо срібло?!

Оооо! А що
як золото?!

Врешті-решт скриня піддалася, і трюм наповнився дуже знайомим запахом. Адже цариця справді подарувала Гершелю та Ентл найцінніший скарб, який мала в своєму царстві. Ні, це були не рубіни і не смарагди. Це було не срібло й не золото. Це було децю таке, що можна запікати над вогнем і смажити на пательні, варити і навіть робити з нього шашлик. Децю дуже різнобічне й духмяне. Ви, певно, вже здогадалися, що це було.

Правильно. Цибуля.

